ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל
תשיעי

שער
ראשון

קונטרס

פורים - תשמ״ח

•

מאת

כבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל שליט״א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

הוצאה שלישית

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים״

770 איסטערן פארקווויי ברוקלין, נ. י.

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ואחת לבריאה
הי׳ תהא שנת אראנו נפלאות
שנת הצדי״ק לכ״ק אדמו״ר שליט״א

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ימי הפורים הבעל"ט — הננו מוציאים לאור את המאמר ד"ה בלילה ההוא נדדה שנת המלך, שנאמר בהתוועדות דפורים ה'תשד"מ.

מערכת „אוצר החסידים"

י"א אדר, שנת הקהל,
שנת תשמ"ח (תהא שנת חירות משיח)
ברוקלין, נ.י.

בס"ד. פורים ה'תשד"מ

בלילה ההוא נדדה שנת המלך[1], ומביא כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמרו ד"ה זה[2], דאיתא במנהגי מהרי"ל[3] דמבלילה ההוא צריכים להגביר את קולו בקריאתו לפי שזהו עיקר הנס [דמבלילה ההוא הוא התחלת תוקפו של נס[4]. ומדייק בזה, דלכאורה עיקר הנס הוא בקשת אסתר ותחנוניו כי נמכרנו אני ועמי גו'[5] [וכן ההכנות שעשתה לפנ"ז, לך כנוס את כל היהודים גו' וצומו עלי גו'[6], וכאן אומר דעיקר ותוקף הנס הוא מה שנדדה שנת המלך. ומביא על זה, דאיתא בילקוט[7], בלילה ההוא נדדה שנת המלך זה מלכו של עולם, וכי שינה יש לפניו, אלא כשישראל חוטאין עושה עצמו כישן[8] וכשעושים רצונו לא[9] ינום ולא יישן.

והענין הוא, דהנה אדם הוא אדמה לעליון[10], ולכן כל הענינים שלמעלה הם באותו האופן כפי שהם באדם (אתם קרויין אדם[11]), לעילא כגוונא דלתתא[12], ובלשון הכתוב[13] כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, ולכן, כאשר ישראל הם במצב של שינה, היינו שהענינים דתומ"צ (שעי"ז הם אדמה לעליון) הם אצלם במצב של שינה, עי"ז נעשה שינה כביכול גם במלכו של עולם. וכמ"ש[14] אני ישנה ואיתא בזהר[15] בגלותא, שמצד השינה דישראל בזמן הגלות, נעשה עי"ז שינה כביכול גם למעלה. וזהו שבלילה ההוא נדדה שנת המלך הוא תוקפו של נס, כי ע"פ סדר ההשתלשלות, זמן הגלות הוא זמן של שינה (למעלה), וזה שבלילה ההוא

---

1) אסתר ו, א.

2) דשנת ה'ש"ת (נדפס בסה"מ ה'ש"ת ע' 5 ואילך). והוא המאמר הראשון שאמרו בבואו לארה"ב בפעם השני" — ראה בארוכה בהשיחה שלפני המאמר (דשנה זו — תשד"מ).

3) הובא בד"מ או"ח סתר"צ ובמג"א שם סקי"ז.

4) מגילה יט, א.

5) אסתר ז, ד.

6) שם ד, טז. ובפרט שב„אגרת הפורים הזאת השנית" נזכר גם (שם ט, לא) „דברי הצומות וזעקתם".

7) שמעוני עה"פ (ו, א — רמז תתנז קרוב לסופו. ושם בתחילתו: נדדה שנת מלכו של עולם). וראה גם תרגום עה"פ.

8) שנאמר (תהלים מד, כד) למה תישן ה' (יל"ש שם).

9) תהלים קכא, ד.

10) עש"מ (לרמ"ע מפאנו) מאמר אם כל חי ח"ב סל"ג (קצג, ב). של"ה ג, א. כ, ב. שא, ב. ובכ"מ. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' קכב. ושו"נ.

11) יבמות סא, רע"א.

12) ראה זח"ב קפד, ב.

13) משלי כז, יט.

14) שה"ש ה, ב.

15) ח"ג צה, א (הובא בהמאמר דשנת ה'ש"ת ס"ד — ע' 8). וראה תקו"ז תס"ט (קה, א) ש„אני ישנה" קאי על שכינתא בגלותא.

(גלות[16]) נדדה שנת המלך מלכו של עולם הוא תוקפו של נס[17]. וזהו גם דיוק הלשון נדדה שנת המלך (נדדה דייקא), דלשון נדדה שנת המלך (שהשינה נדדה מהמלך) מורה שהי' ראוי שהשינה תהי' בהמלך [בדוגמת שאומרים על אדם שנדד ממקומו], כי זמן הגלות הוא זמן של שינה (כנ"ל), אלא שהי' נס שהשינה נדדה ממנו.

ב) **וממשיך** בהמאמר, דביאור ענין השינה למעלה יובן מענין השינה באדם למטה, מבשרי אחזה אלקה[18]. והנה החילוק בין ער לישן באדם התחתון אינו בנוגע לעצם מציאותו, שהרי גם בעת השינה מציאותו היא בשלימות. שבעת השינה ישנם כל אבריו וגידיו (וגם החיות שבהם), וישנם אז כל כחות הנפש, ופועלים פעולתם. וכמו שרואים במוחש בענין החלומות, שיש בהם הפעולה דכל הכחות, שכל ומדות וכו' וגם רצון ותענוג[19]. ועד דכאשר הוא זוכה, השכל שמשכיל בחלום הוא שכל אמיתי[20], וכן הוא גם בנוגע לתענוג[21] ורצון. אבל גם מי שאינו בדרגא זו, הרי רואים במוחש שגם בהחלומות שלו ישנם מדות שכל רצון ותענוג בנוגע לענינים שישנם במציאות (משא"כ ענינים דנמנעות, כמו פילא דעייל בקופא דמחטא, א"א להיות גם בחלום[22]). והחילוק שבין ער לישן הוא, דבעת שהוא ער, כל ענייניו הם באופן מסודר, ומכש"כ שאין שייך שיהיו שני ענינים הפכיים בבת אחת ובחיבור אחד ואפילו לא בהמשך אחד. וכאשר כל הענינים והכחות הם באופן מסודר, ניכר אז החילוק שביניהם ומעלת הכחות זה על זה. משא"כ בעת השינה, בחלום, יכול להיות חיבור שני כחות הפכיים (כח היותר עליון עם כח היותר תחתון), ועד לחיבור כמה וכמה כחות יחד באופן בלתי מסודר, ומכש"כ שאין ניכר המעלה והיתרון שבכחות הנעלים על הכחות שלמטה מהם. והדוגמא מזה יובן למעלה, דענין השינה הוא שאין ניכר כביכול המעלה והיתרון של ענינים הנעלים. וזהו

---

16) ראה זהר ח"ג סז, ריש ע"ב: בלילה . . בגלותא. וראה גם זהר ח"ב קסג, ב. ח"ג כב, א. רלח, ב. תקו"ז תכ"א (מט, ב). וראה תו"א מג"א צד, ד. לקו"ש ח"ז ע' 41.

17) ראה לקו"ש חי"ב ע' 36 (ובהערה 21) דשינוי ה"טבע" דלמעלה הוא נס (ופלא) גדול יותר משינוי הטבע דלמטה. דזהו מה שהנס ד"למכה מצרים בבכוריהם" שהי' בשבת שלפני פסח נקרא בשם "נס גדול" (שמטעם זה נקרא שבת זה בשם "שבת הגדול"), מפני שזה שינוי ב"טבע" דקדושה, כמבואר שם בארוכה. ועפ"ז יומתק מה ש"בלילה ההוא נדדה שנת המלך" הוא (לא נס סתם, אלא) "תוקפו של נס" — לפי שזה שינוי בה"טבע" דלמעלה.

18) איוב יט, כו. וראה אגה"ק ר"ס טו. ובכ"מ.

19) הטעם על זה שבהמאמר דשנת ה'ש"ת לא נזכר רצון ותענוג — אולי יש לומר, כי ביאור החילוק שבין ער לישן שנוגע בהמאמר הנ"ל הוא שבזמן הגלות (שינה) אין ניכרת מעלת נש"י, בחי' מוחין העליונים (שם סעיף ב), ובענין זה — נוגע שבשינה ישנם כחות הפנימיים, "השכלה מדות וכו'", אלא שהם בהעלם.

20) וראה גם סה"מ קונטרסים ח"ב שדמ, א (נעתק ב"היום יום" ד' טבת). לקו"ש ח"ד ע' 1026 ובהנסמן בהערה 10 שם.

21) כדמוכח גם מזה שארז"ל בסוף יומא בענין "יראה זרע יאריך ימים" — ראה רש"י ותוספות שם.

22) כמפורש במס' ברכות נה, סע"ב. ומ"ש בהמאמר דשנת ה'ש"ת ס"ד (ע' 8) "וכמו החולם פילא בקופא דמחטא" — זהו כשחושב עד"ז במשך היום. ומה שמביא שם ענין זה בנוגע לזה שבחלום אפשר להיות חיבור ב' הפכים — אף שזה בא מהמחשבות שבמשך היום (ולא מצד החלום עצמו) — כי בעת החלום אינו יודע שזה בא ממחשבתו.

מהקשר דענין הגלות עם ענין השינה (וכנ"ל שבזמן הגלות הו"ע השינה למעלה), כי סיבת הגלות היא ע"י זה שאין ניכרת אז המעלה דישראל. דישראל הם בנים למקום כמ"ש[23] בנים אתם להי' אלקיכם[24], ועכ"פ עבדיו של הקב"ה[25], כמאמר[26] אם כבנים אם כעבדים, שגם עבד מלך הוא מלך[27] (לא רק כמלך[28] (בכ"ף הדמיון) אלא מלך), ובנים צריכים להיות סמוכים על שולחן אביהם וכן עבדים על שולחן אדונם, והסיבה לזה שגלו מעל שולחן אביהם[29] ואדונם, הו"ע השינה, שאין ניכר, כביכול, למעלה העילוי דישראל, ומזה נעשה ענין הגלות.

ג) **וממשיך** בהמאמר[30], דזה שבעת השינה אין ניכר מעלת הכחות זה על זה הוא בדוגמת הכחות כמו שהם כלולים בעצם הנפש, ששם כל הכחות הם בהשוואה. והיינו דענין התעלמות הכחות שבעת השינה הוא מה שהכחות מתעלים ומסתלקים לשרשם, עצם הנפש. ומזה מובן גם בהנמשל[31], דענין ההתעלמות שבזמן הגלות (שינה) הוא מה שהגילויים מתעלים למקורם, ועד להעצמות. וכידוע מאמר הזהר[32] עה"פ[33] כי איננו, דקוב"ה סליק לעילא, שעלה למקומו, חדר לפנים מחדר[34]. והיינו, דענין ההתעלמות שבזמן הגלות הוא רק לגבי למטה, שבזמן הגלות מסתלק האור למעלה ואינו מאיר למטה (שלכן נעשה גלות), אבל לגבי האור עצמו, הרי אדרבא, דוקא בזמן הגלות הוא סליק לעילא. ובדוגמת הסילוק דשינה באדם התחתון, שהסילוק הוא רק לגבי הגוף (שאור הנפש מסתלק מהגוף), אבל לגבי הנפש, הרי אדרבא, דוקא בעת השינה הנפש עולה למעלה ושואבת לה חיים[35].

וביאור הענין, הנה כללות סדר ההשתלשלות הוא בדוגמת הדרגות דכחות הנפש. דכמו שבכחות הנפש, התחלת מציאות הכחות היא כמו שהם כלולים בנפש ששם הם כולם בהשוואה, ואח"כ הם נמשכים בגילוי להתלבש באברי הגוף ואז דוקא נעשה בהם ענין ההתחלקות, ובכחות הגלויים גופא יש כמה אופנים, כמו שהם

---

23) ראה יד, א.
24) אבות פ"ג מי"ד.
25) וכמ"ש (בהר כה, מב. שם, נה) כי עבדי הם, כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם.
26) פיוט „היום הרת עולם" בתפלת מוסף דר"ה.
27) תנחומא צו יג (הובא בפרש"י עה"פ בהעלותך יב, ח). ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ דברים א, ז. פרש"י עה"פ לך לך טו, יח. ב"ר פט"ז, ג.
28) שבועות מז, ב.
29) ראה ברכות ג, סע"א.
30) סעיף ג (ע' 6 ואילך).
31) דזה שמביא בהמאמר ענין זה בהמשל הוא בכדי לבאר שכן הוא גם בהנמשל.
32) ראה זהר ח"א רי, א. ח"ג כ, ב. עה, א. וראה סידור (עם דא"ח) נח, ב ואילך. אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'נ. א'נח. ס' הליקוטים — דא"ח צ"צ ערך גלות ס"ג (ע' שכג ואילך). וש"נ.
33) ירמי' לא, יד.
34) להעיר מל' חז"ל בתי גואי בראי (חגיגה ה, ב. וש"נ).
35) ב"ר פי"ד. ט. וראה פרדר"א פי"ד. רפל"ד.

בגילוי באופן מסודר (בעת שהאדם ער) וכמו שהם בהעלם, במצב של שינה, ועד שלפעמים הם במצב של התעלפות ר"ל, עד"ז גם למעלה ישנם כל דרגות אלו, כמרז"ל[36] מה הנשמה ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את העולם, דהתחלת הספירות הוא כמו שהם כלולים באוא"ס ב"ה, ושם הם למעלה מהתחלקות, ולאחרי שנמשכים באצילות, עם היות שאצילות הוא עולם האחדות, נעשה בהם ענין ההגבלה וההתחלקות, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר[37], ואז דוקא ניכרת מעלת הספירות זו על זו, ומכש"כ כשהם נמשכים בעולמות בי"ע שלמטה מעולם האחדות, שאז הם בהתחלקות יותר. ומזה משתלשל ההתחלקות בעוה"ז, דבית המקדש הוא מקום הכי מובחר שבעולם וממנו אורה יוצאת לכל העולם[38], דהעולם מצד עצמו הוא עולם מלשון העלם והסתר[39] ונמשך בו אור מביהמ"ק שהוא נשמת העולם (בדוגמת ענין ההשתלשלות בספירות, דספירה התחתונה מקבלת מהספירה שלמעלה ממנה), ואז ניכר גם המעלה דישראל, המעלה דבנים אתם להוי' אלקיכם והמעלה דעבדי הם, עבדים נאמנים להשם אדונם. דכ"ז הוא דוגמת כחות הגלויים דנפש האדם בעת שהוא ער, משא"כ בזמן הגלות, הענינים שלמעלה (שנמשכו בבחינת ההשתלשלות, באצילות ובבי"ע) הם בדוגמת כחות הגלויים דנפש האדם בעת השינה, שאז אפשר להיות חיבור הפכים, ומזה נעשה ענין הגלות.

ד) **אמנם**, כמו שבאדם התחתון, ענין ההתעלמות שבעת השינה הוא שהכחות מתעלים ומסתלקים למקורם בנפש, והחסרון וגרעון שבשינה הוא רק בכחות הגלויים (שהכחות הם באופן בלתי מסודר), משא"כ כחות הכלולים בנפש, עם היותם שם בהשוואה, אין זה חסרון, ואדרבא, בהיותם כלולים בנפש הם בשלימות (יותר מכפי שהם כשנמשכים בגילוי), עד"ז הוא גם בהנמשל, דענין ההתעלמות בזמן הגלות (שינה) הוא שהגילויים מתעלים למקורם, ושם, המקור דישראל, עם המעלה דישראל, הוא מיטן גאנצן שטורעם (בדוגמת כחות הכלולים בנפש, שהם בשלימות), אלא שזהו למעלה (בהמקור), ובסדר ההשתלשלות אין זה ניכר, ולכן נעשה מזה ענין הגלות. וכשנדדה השינה ונמשך מהמקור בפנימיות (בסדר ההשתלשלות) אז מתגלה מעלת ישראל מיט א שטורעם. ועפ"ז מודגש עוד יותר חיבור ההפכים שבגלות, דהגם שבזמן הגלות העילוי דישראל הוא עוד יותר מבזמן הבית, מכיון שבזה"ג הגילויים מתעלים למקורם ששם הוא המקור דישראל, אעפ"כ, הנה לא זו בלבד

---

36) כן הובא בכ"מ בדא"ח. וראה מדרש תהלים מזמור קג: מה הנפש ממלאה את הגוף כך הקב"ה ממלא את עולמו. ויק"ר פ"ד, ח: הנפש הזו ממלא את הגוף והקב"ה ממלא את עולמו. ובמאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תשצה: ובגמרא [ברכות י, א] א' מה הקב"ה ממלא כך הנשמה [מה הקב"ה מלא כל העולם אף נשמה מלאה את כל הגוף] לפי שנכראת בצלם אלקים כו'.

37) ספר יצירה פ"א מ"ד.

38) ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה. וראה פרש"י (כת"י) מנחות פו, ב.

39) לקו"ת שלח לז, ד. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' שג. ח"ג ע' א'נט. וראה לקו"ש חל"ד ע' 112 הערה 63. וש"נ.

שלמטה אין ניכרת המעלה דישראל, אלא שהם מקבלים השפעתם ע"י שרי האומות שהם בגלות אצלם[40]. וי"ל שזהו מהטעמים שגלות נמשל לעיבור[41], כי בעיבור בבטן אמו הוא דבר והיפוכו. דאע"פ שנר דלוק על ראשו כו' ומלמדין אותו כל התורה כולה וכו'[42] (שזהו דוקא בהיותו בבטן אמו, משא"כ כשנולד[43]), אעפ"כ, בהיותו בבטן אמו ראשו בין ברכיו[42], שאין ניכר מעלת הראש על הרגלים, ויתירה מזו, שראשו הוא בין ברכיו, ועד שגם המאכל שלו (שאוכל ממה שאמו אוכלת[42]) אינו דרך הפה אלא דרך הטבור, כמבואר בארוכה פרטי הענינים בזה בתו"א לרבינו הזקן[44] ובדרושי רבותינו נשיאינו שלאח"ז[45].

ה) **ועפ"ז** י"ל מה שארז"ל[46] בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה, דלכאורה תמוה[47], הרי כרובים מעורין זה בזה מורה על גודל החיבה דהקב"ה וישראל כחיבת איש ואשה[48], ובשעה שנכנסו נכרים להיכל הרי ה' לכאורה היפך החיבה. אך הענין הוא[49], שדוקא אז ה' אור נעלה ביותר, אור שלמעלה מהשתלשלות, ורק שאור זה ה' במקומו (למעלה מהשתלשלות) ולא האיר למטה (בהשתלשלות). ויש להוסיף בזה ע"פ מאמר רז"ל[50] חייב אדם לפקוד את אשתו בשעה שהוא יוצא לדרך, דמכיון שבזמן הגלות כנסת ישראל היא כאשה שהלך בעלה למדינת הים[51], לכן, לפני יציאתו של הבעל (הקב"ה) לדרך, היתה הפקידה, ולכן היו אז הכרובים כמער[52] איש ולויות. ועפ"ז יובן בעומק יותר מה שהגלות נמשל לעיבור (והגאולה ללידה), דכמו שלמטה, כשאדם פוקד את אשתו נעשה יצירת הולד, אלא שבתחילה הוא בעיבור בבטן אמו (בהעלם לגמרי, ולאח"ז באופן דראשו בין ברכיו וכו'), ובמשך כל זמן העיבור הוא הולך וגדל עד שמגיע זמן הלידה שאז הוא יוצא לאויר העולם (בגילוי), עד"ז הוא למעלה, שמהפקידה שהיתה

---

40) ראה אגה"ק סכ"ה. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' קסד. וש"נ.

41) ראה תו"ח שמות לד. ב. דמה שגלות נק' שינה ונק' עיבור "הכל ענין אחד הוא". וראה שם מא, א. וראה גם מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א ע' לב. וש"נ.

42) נדה ל, ב.

43) ראה נדה שם: יאין לך ימים שאדם שרוי בסוכה יותר מאותן הימים. ולהעיר מהמובא בדרישה יו"ד סו"ס רסד: מה שניהגין בשבת לבקר אצל התינוק הנולד משום שהוא אבל על תורתו ששכח.

44) ר"פ ואר"א.

45) ראה תו"ח שמות שם. וארא צו, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ עז, סע"ב ואילך. ס' הליקוטים — דא"ח צ"צ ערך גלות ס"ד (ע' שכח ואילך). וש"נ. ובכ"מ.

46) יומא נד, ב.

47) כמו שהקשה בחדא"ג מהרש"א ליומא שם (נד, א).

48) יומא שם, א. וראה ב"ב צט, א.

49) ראה בארוכה לקו"ש ח"ב ע' 360 ואילך.

50) יבמות סב, ב.

51) תענית כ, א. סנהדרין קד, סע"א. איכ"ר עה"פ (איכה א, א) היתה כאלמנה. זח"ב קכב, א. וראה סידור (עם דא"ח) נח, ב ואילך. אוה"ת נ"ך כרך ב ע' א'מז ואילך.

52) מלכים-א ז, לו. וראה יומא שם, סע"א ואילך.

ברגע שלפני הגלות נעשה מיד המשכת האור (יצירת הולד) גם למטה, אלא שהמשכתו הוא בהעלם, באופן דגלות (עיבור), ובמשך זמן הגלות הוא הולך וגדל מיום ליום עד שבקרוב ממש תהי' הלידה והגילוי בגאולה העתידה.

ו) **וממשיך** בהמאמר[53], דזה שבלילה ההוא נדדה שנת המלך מלכו של עולם (עיקר הנס דפורים) נעשה ע"י המס"נ דישראל במשך כל השנה. והענין הוא, דענין המס"נ הוא מצד נקודת הנפש שלמעלה מכחות פרטיים, בחינת יחידה. והיינו דענין המס"נ (מה שאינו מתחשב עם חשבונות דשכל ושאר כחות) הוא שמעלה את הכחות שלו למקורם בנפש, בדוגמת העלאת הכחות למקורם בעת השינה. אלא שבשינה, העלאת הכחות להנפש היא באופן שהכחות מסתלקים מאברי הגוף ועולים להנפש כמו שהיא בהעלם (בעצמותה), משא"כ במס"נ, הרי אדרבא, העלם הנפש היא בהתעוררות ובהתגלות, וזה פועל על הכחות כמו שהם נמצאים במקומם באברי הגוף שיהיו בטלים להנפש (שלא יתחשב עמהם, כנ"ל). וזהו מה שע"י המס"נ נדדה שנת המלך מלכו של עולם, דע"י שנקודת הנפש (שלמעלה מהשתלשלות שבאדם) האירה בגילוי, עי"ז נעשה כן גם למעלה, שאור העצמי שלמעלה מהשתלשלות (שבו עולים הבחינות דהשתלשלות בעת השינה והגלות) האיר בגילוי.

ויבן זה בפרטיות יותר ע"פ הידוע שהשלימות דמס"נ הוא כשהמס"נ (שמצד יחידה) נמשכת ופועלת גם בכחות הפרטיים[54], בכל לבבך ובכל נפשך, שגם העבודה הפרטית דכל כח וכח תהי' באופן דמס"נ, למעלה ממדידה והגבלה. והמס"נ היתה אצל כל ישראל, מנער ועד זקן טף ונשים[55], די"ל הכוונה בזה, שגם העבודה הפרטית של כאו"א (נער, זקן, טף ונשים) היתה חדורה בהתנועה דמס"נ. וי"ל שזהו עוד ענין במש"כ בהמאמר שהמס"נ שלהם היתה במשך כל השנה[56], דבמשך השנה ישנם כל שינויי התקופות[57] [וכמבואר בכמה דרושים[58] בענין מעלת האתרוג

---

53) סעיף ה (ע' 9).

54) ראה קונטרס העבודה פ"ה (ע' 33), שדוקא בחינת היחידה — עם היותה מופשטת לגמרי ואין לה אחיזה כלל בכחות הפנימיים, נמצאת היא בכל הכחות ופועלת גם על החומריות דנה"ב. וראה ד"ה ת"ר מצות נ"ח ה'תשל"ח (לעיל ע' יז ואילך) ס"ז.

55) לשון הכתוב — אסתר ג, יג.

56) כ"ה בתו"א מג"א צז, א: מסרו עצמן למות כל השנה כולה. ועד"ז הוא בשערי אורה שער הפורים ד"ה וקבל היהודים ס"ח (צ, ב). בד"ה חייב אינש עטר"ת ס"ד (סה"מ עטר"ת ע' שו), תרפ"א (תש"ח) ס"ה (סה"מ תרפ"א ע' קצא. תש"ח ע' 118). ועוד. אבל בתו"א שם (בהוספות) קכ, ד: כמעט משך שנה.

57) ראה גם ד"ה וקבל היהודים ה'תשל"ח ס"ג (סה"מ — מלוקט ח"א ע' שיט).

58) סה"מ תקס"ח ח"א ע' תמז. סידור (עם דא"ח) שער הלולב רסא, ג ואילך. שם רסד, ד ואילך. המשך וככה תרל"ז פפ"ז. יבכ"מ. ד"ה וחג האסיף ה'תשמ"ג (סה"מ — מלוקט ח"א ע' תמא ואילך) ס"ב. וש"נ.

(דאתרוג הוא בחינת מלכות[59], ענינה של אסתר[60]) שדר באילנו משנה לשנה[61], ובכל תקופה ישנה עבודה מיוחדת, ועד שגם בכל יום (באותה התקופה גופא) יש עבודה מיוחדת השייכת ליום זה, כמאמר[62] כל יומא ויומא עביד עבידתי', ומה שעמדו במס"נ כל השנה, אולי י"ל עוד כוונה בזה, שגם הענינים דשנה (העבודה הפרטית דכל יום ויום) היו באופן דמס"נ, למעלה ממדידה והגבלה. וזהו מה שענין נדדה שנת מלכו של עולם נעשה ע"י שעמדו במס"נ כל השנה דוקא, דע"י שהמס"נ שלהם האיר בגילוי גם בכחות הפרטיים (כל השנה), ע"ז נעשה כן גם למעלה, שהאור שלמעלה מהשתלשלות, נדדה שנת המלך, נמשך בבחינת פנימיות, ועד שויאמר להביא את ספר הזכרונות דברי הימים[63], שנמשך גם בספר הזכרונות דברי הימים, שרש הזמן (כמבואר בהמאמר[64]), ועד שוימצא כתוב גו'[65] גם בספר הזכרונות דשושן הבירה כפשוטו, גם בזמן הגלות, גלו לעילם (שושן[66]) שכינה עמהם[67].

ז) **וכמו** שהי' בגלות עילם, עד"ז הוא בכל גלות, דבכל מקום שגלו ישראל שכינה עמהם, וגלו לאדום שכינה עמהם[68]. שע"י שישראל עומדים במס"נ, שאינם מתביישים מפני המלעיגים, שזה קשור עם תנועה דמס"נ[69], ותנועת המס"נ דאל יתבייש מפני המלעיגים נמשכת אצלו בענינים הפרטיים דתומ"צ במשך כל היום, דזהו מה שענין זה (אל יתבייש מפני המלעיגים) הוא ההתחלה של כל ד' חלקי השו"ע, ועד שהתנועה דמס"נ מביאה אותו גם לידי הוספה בלימוד התורה ובהידור בקיום המצוות, ועד שההוספה היא למעלה ממדידה מכיון שהיא באה מצד מס"נ, ועד שניכר בלימוד התורה ובקיום המצוות שלו שהם נעשים במס"נ, ועאכו"כ בדחילו ורחימו[70], שבלימוד התורה הוא זוכר את נותן התורה[71] וקיום המצוות שלו חדור עם ההרגש של מצוה המצוות, אשר קדשנו במצוותיו וצונו, וכמבואר בארוכה

---

59) מאו"א א, קע. ד"ה ולקחתם לכם עטר"ת בתחלתו. לקוטי לוי"צ אגרות ע' קז. ובכ"מ.

60) ע"ח שער מו (שער כסא הכבוד) פ"י. מאו"א א, קמד. רד"ה ויהי אומן עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' שח). ובארוכה — לקוטי לוי"צ אגרות ס"ע רמט ואילך.

61) סוכה לה, א.

62) זהר ח"א רה, סע"א. ח"ג צד, ריש ע"ב.

63) אסתר ו, א.

64) בסופו (ע' 10).

65) אסתר שם, ב.

66) שנאמר (ירמי' מט, לח) ושמתי כסאי בעילם, ועילם היינו שושן כמ"ש בספר דניאל (ה, ב) בשושן הבירה אשר בעילם המדינה — תו"א מג"א (בהוספות) קסז, ג.

67) ספרי מסעי לה, לד.

68) ספרי שם. וראה מגילה כט, א.

69) ראה ד"ה אין הקב"ה בא בטרוניא תרמ"ח (סה"מ תרמ"ח ע' קפז ואילך), תרפ"ה ס"ב ואילך (סה"מ תרפ"ה ע' רנח ואילך). ד"ה משכני תרפ"ד (וד"ה אני ישנה תש"ט) ט"א ואילך (סה"מ תרפ"ד ע' רצ ואילך. תש"ט ע' 118 ואילך). ד"ה אין הקב"ה בא בטרוניא בסה"מ אידיש בתחילתו. ועוד.

70) ראה תניא פל"ט (נג, א) ואילך. קונטרס עה"ח פי"א ואילך. ועוד.

71) ראה ב"ח או"ח סמ"ז ד"ה ומ"ש דאמר.

בדרושי אדמו"ר האמצעי[72] שבכל המצוות צריכה להיות הכוונה הכללית (שהיא שוה בכל המצוות) שמקיים את הציווי של מלכו של עולם. וע"י העבודה דמס"נ, ובפרט שהמס"נ נמשכת ופועלת בענינים הפרטיים דתומ"צ, הנה עי"ז נדדה שנת המלך, שנמשך האור שלמעלה מהשתלשלות ועד בספר הזכרונות דברי הימים, שרש הזמן והזמן, ועד שויהיו נקראים לפני המלך[63], גם לפני המלך אחשורוש כפשוטו בעוה"ז הגשמי כשאכתי עבדי אחשורוש אנן[73], שגם כשנמצאים עדיין בזמן הגלות ודינא דמלכותא דינא[74] (ומרדכי הוא רק המשנה למלך[75]), הנה גם אז והיו[76] מלכים אומניך[77], וגוזרים על אלו שבתחילה היו מנגדים ליהודים ויהדות שיסייעו ליהודים וליהדות, ועד שאתהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למיתקא, בדוגמת שהי' בימי מרדכי ואסתר, שהמלך אחשורוש גזר על המנגד שילך ויכריז לפני מרדכי היהודי ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו[78], מלכו של עולם וגם להבדיל כו' המלך אחשורוש כפשוטו. ועד אשר ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר[79] וכן תהי' לנו[80], אורה[81] זו תורה [ובתורה גופא, אורה לשון נקבה דקאי על תושבע"פ[82], תורה בפירושה[83], שממנה יוצאת אורה לכל העולם כולו] ושמחה זה יו"ט וששון זו מילה ויקר אלו תפילין, דהוקשה כל התורה כולה לתפילין[84], וי"ל דכולל גם תפילין דמארי עלמא דכתיב בהו ומי[85] כעמך ישראל גוי אחד בארץ[86], היינו שניכר בגילוי המעלה דישראל, נדדה שנת המלך.

ח) **ומיסמך** גאולה לגאולה[87], שמגאולה זו דליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר בזמן שנמצאים עדיין ברגעים האחרונים של הגלות, יבואו בסמיכות מיד לגאולה האמיתית והשלימה, שמלכים אומניך יביאו את בני ישראל

---

72) עטרת ראש דרוש לעש"ת נח, סע"ב ואילך.
73) מגילה יד, א.
74) גיטין י, ב. וש"נ.
75) אסתר י, ג.
76) ישעי' מט, כג.
77) ראה זבחים יט, רע"א.
78) אסתר ו, י-יא.
79) שם ח, טז.
80) נוסח הבדלה. ושייך במיוחד לשנה זו (תשד"מ — שנת אמירת מאמר זה) שהקביעות דפורים היא במוצש"ק.
81) מגילה טז, ב.
82) אוה"ת מג"א ע' ב'שמא.
83) לשון הרמב"ם בהקדמתו לספר היד.
84) קידושין לה, א.
85) דברי הימים-א יז, כא. וראה בהנסמן בד"ה את הוי' האמרת גו' התש"ל (לעיל ע' פז) הע' 4.
86) ברכות ו, א.
87) מגילה ו, סע"ב.

כאשר יביאו בני ישראל את המנחה בכלי טהור[88] אל ארץ הקודש, ארץ אשר גו' תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה[89], ושם גופא בירושלים קרית מלך רב[90] דוד מלכא משיחא, ושם גופא בהר הקודש, ובמקדש אד' כוננו ידיך[91]. וכל זה יהי' באופן של זריזות, ועד לזריזות בתכלית למעלה מכל מדידה והגבלה ועד באופן (של עד) דלא ידע[92], אז מ'טאנצט אריין בשמחה רבה שלמעלה מכל מדידה והגבלה אין דער גאולה האמיתית והשלימה במהרה בימינו ממש. שכל היהודים שבמשך כל הדורות, ובראשם נשיא דורנו וכו' ומרדכי היהודי ואסתר המלכה, כולם יגאלו מהגלות — שלימות הגאולה, ביחד עם שלימות העם ושלימות התורה ושלימות הארץ, ובאופן דירחיב ה' אלקיך את גבולך[93], גם ארץ קני קניזי וקדמוני[94], ואין מקרא יוצא מידי פשוטו[95], ואדרבא, עולם הפשט שהוא[96] עוה"ז התחתון ועולם המעשה — הוא העיקר והיסוד שכל סדר ההשתלשלות נצב עליו, וכפירוש הידוע בוהנה הוי' נצב עליו[97].

ובפשטות — שבקרוב ממש תהי' הגאולה האמיתית והשלימה דכל ישראל שבמשך כל הדורות, נשמות בגופים, ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

---

88) ישעי' סו, כ.
89) עקב יא, יב.
90) תהלים מח, ג.
91) בשלח טו, יז ובפרש"י.
92) ראה מגילה ז, ב.
93) שופטים יט, ח.
94) פרש"י עה"פ. ספרי עה"פ ראה יב, כ.
95) שבת סג, א. וש"נ. הובא בפרש"י עה"פ וישב לז, יז. בא יב, ב.
96) ראה לקו"ש חכ"א ע' 36 ובהנסמן שם בהערה 57.
97) ויצא כח, יג. ב"ר פס"ט, ג. וראה לקו"ש ח"ה ע' 294 ואילך.